

عنوان مقاله:

ارائه سیستم هشدار اولیه بیابان زایی مبتنی بر معیار اقلیم و آب زیرزمینی منطقه مورد مطالعه: شهرستان آق قلا و گمیشان

محل انتشار:

فصلنامه جغرافیا و توسعه، دوره 19، شماره 63 (سال: 1400)

تعداد صفحات اصل مقاله: 18

نویسندگان:

حسین بوعلی - دانشجوی دکتری مدیریت و کنترل بیابان، دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی گرگان، گرگان، ایران

حمیدرضا عسگری - دانشیار گروه مدیریت مناطق بیابانی، دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی گرگان، گرگان، ایران

علی محمدیان بهبهانی - گرگان - میدان بسیج - پردیس دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی گرگان - دانشکده مرتع و آبخیزداری - کد پستی ۴۳۴۶۴ - ۴۹۱۸۹

عبدالرسول سلمان ماهینی - استاد گروه محیط زیست، دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی گرگان، گرگان، ایران

بابک نعیمی - استادیار گروه جغرافیا و علوم زمین، دانشگاه هلسینکی فنلاند

خلاصه مقاله:

امروزه بیابان زایی به عنوان یکی از اشکال عمده تخریب محیط زیست و یک مشکل فراگیر و بسیار جدی در سراسر جهان شناخته شده است. در این تحقیق نخست روند بیابان زایی با استفاده از ۳ شاخص اقلیم و ۴ شاخص آب زیرزمینی در قالب مدل مدالوس در یک دوره ۲۰ ساله (۱۳۹۶ - ۱۳۸۷) در غرب استان گلستان با هدف ارائه سیستم هشدار بیابان زایی مورد ارزیابی قرار گرفته و بیابان زایی در دو دوره ۱۰ ساله مورد مقایسه قرار گرفت. سپس با تعیین حدود آستانه ای برای شاخص های تاثیر گذار در روند بیابان زایی منطقه، سیستم هشدار اولیه بیابان زایی بر پایه ۴ شاخص ارائه شد. نتایج بدست آمده از بررسی روند تغییرات شاخص ها نشان داد که به ترتیب شاخص های خشکی (۱۶۲)، کل مواد محلول (۱۴۷)، هدایت الکتریکی (۱۴۵) و عمق آب زیرزمینی (۱۲۷) بیشترین تاثیر را در بیابان زایی منطقه داشته اند. نقشه های هشدار بیابان زایی نشان از روند افزایشی غربی - شرقی شاخص های خشکی، کل مواد محلول و هدایت الکتریکی در منطقه داشته و شاخص عمق آب زیرزمینی نیز در نواحی مرکزی بیشترین محدوده هشدار را در بر گرفته اند. با توجه به نتایج بدست آمده از پایش شاخص های بیابان زایی، شاخص هدایت الکتریکی طی سال های ۷۸، ۸۰، ۸۳ تا ۸۶ و ۸۸، شاخص کل مواد محلول سال های ۷۷، ۷۸، ۸۵، ۸۶، شاخص عمق آب زیرزمینی سال های ۸۷، ۸۵، ۸۱، ۸۰ و ۹۳ و در نهایت شاخص خشکی طی سال های ۷۸ تا ۸۲، ۸۵ تا ۸۷، ۹۰، ۹۳، ۹۴ و ۹۶ در محدوده هشدار قرار گرفته است. کاربری های اراضی آبی، دیم و تالاب ها در شرق منطقه تحت تاثیر هشدار بیابان زایی قرار گرفته لذا پیشنهاد میشود جهت مدیریت بهتر این اراضی، آستانه های تعیین شده در این تحقیق مبنای کار قرار داده شود.

کلمات کلیدی:

مدالوس، بیابان زایی، آق قلا و گمیشان، سیستم هشدار بیابان زایی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1227109>

